

ренітету суперечать загальноприйнятому принципу суверенної рівності держав;

2.орбітальний – вважати кордоном повітряного простору мінімальну висоту супутника, що вільно обертається навколо Землі. Однак при цьому необхідно визначити і на міжнародному рівні узгодити його еталон;

3. юрисдикційна лінія Кармана – встановити верхню границю державної юрисдикції на висоті, рівній приблизно 83 км, де тіло, що рухається зі швидкістю 7 км/с, не підлягає дії аеродинамічної підйомної сили і на тіло діє тільки відцентрова сила [2].

Вирішення проблеми делімітації політичним шляхом слугує цілям зміцнення як принципу повного та виняткового суверенітету держав на повітряний простір, так і принципу не присвоєння космічного простору. Він знаходиться у повній відповідності з практичними потребами авіації, космонавтики, а також з вирішенням проблем екології.

При цьому запропоновані три положення:

1. договірна межа – встановлення границі за допомогою консультацій та обліку різного роду факторів. Так, за рішенням Міжнародної авіаційної федерації (FAI) прийнято умовно вважати польоти космічними у тому випадку, якщо їх висота не менше 100 км. У практичній космонавтиці фігурують і менші висоти;

2.проміжна зона – встановлення між повітряним та космічними просторами деякої проміжної зони, що у правовому відношенні відповідає територіальним водам. Однак, така зона не виконувала б необхідних функцій, оскільки її фрагменти, розташовані між поверхнею Землі і космічним простором фактично будуть належати повітряному простору, на який розпоширюється повний і винятковий суверенітет;

3.договірна межа з особливими правами – договірне закріплення границі між повітряним та космічним просторами зі збереженням прав прольоту нижче її у тих випадках, які також визначаються спеціальною угодою [3].

Висновки: вирішення проблеми повітряного та космічного просторів безумовно являється актуальним. Судячи з вищевикладеного матеріалу, її вирішення досить проблематичне. По-перше, тому що дана задача носить характер світового масштабу. Розділ повітряного та космічного просторів спричинить необхідність міжнародних взаємовідносин, які у свою чергу можуть привести до міжнародних конфліктів. По-друге, розвиток космічних польотів призводить до екологічних проблем, що також викликає складності у досягненні регулювання повітряно-космічного простору.

Література:

1. Малков С.П. // Навчальний посібник: Міжнародне космічне право.– СПб., 2002.- С.24 – 25.

2. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню та використанню космічного простору//MID.RU: сайт закордонних справ Російської Федерації 27.01.1967. URL.<http://www.mid.ru/ns-dvbr.nsf/11d2e6203c37ed2643256a1700434414/77875e58196f81d943256a5a002e6468?OpenDocument> .

3. Проблема делімітації повітряного та космічного просторів та перспективи її вирішення//MID.RU: сайт закордонних справ Російської Федерації. 2008.URL.

http://www.mid.ru/brp_4.nsf/sps/9B6D03B7DC298E37C325741000339BEC.

УДК 502.4:343.34(043.2)

Хотін Д.П.,
студент,

Інститут екологічної безпеки
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Хом'яченко С. І., к.ю.н., доцент

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ НАЦІОНАЛЬНИХ ПРИРОДНИХ ПАРКІВ ТА ПРОБЛЕМИ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Природні ресурси України є її національним багатством. Їх збереження та раціональне використання є юридично закріпленою основою сучасного природокористування, екологічної безпеки та охорони природи і водночас невіддільною умовою збалансованого економічного та соціального розвитку держави. Саме на раціональному використанні природних ресурсів і охороні довкілля ґрунтується подальший розвиток держави. Проте, як наслідок тривалого ведення господарства без урахування екологічних інтересів, в Україні сталися значні зміни типових природних екосистем. Одним із пріоритетних напрямів екологічної політики в сучасних умовах є розвиток природоохоронної, в тому числі і природно-заповідної справи. Державна політика України щодо збереження природи щороку вдосконалюється (Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки, затверджена Законом України від 21 вересня 2000 року, Державна програма "Ліси України" на 2002-2015 роки, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2002 року). Чинна нормативно-правова база тільки частково забезпечує врегулювання відносин, що

виникають у процесі охорони, управління та використання територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Дослідження в цьому напрямку вже провадили: В.І. Андрейцев, Г.І. Балюк, Н.Р. Малишева, В.Л. Мунтян, Н.І. Титова, Г.В. Тищенко, В.І. Федорович, Ю.С. Шемшученко та інші, проте проблема й досі є актуальною.

Перш за все варто відзначити, що збереження окремих елементів природного середовища поза їхнім місцем існування не можливе. Саме тому основну роль у згаданому вище процесі покладено на природоохоронні об'єкти зі значною територією. В Україні здебільшого такими об'єктами є національні природні парки (надалі – НПП). Згідно зі статтею 20 Закону України "Про природно-заповідний фонд" [1] НПП є: природоохоронними, рекреаційними, культурно-освітніми, науково-дослідними установами загальнодержавного значення, що створюються з метою збереження, відтворення й ефективного використання природних комплексів та об'єктів, які мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню та естетичну цінність. У цій статті йдеться також про завдання, які покладено на НПП, а саме: збереження цінних природних та історико-культурних комплексів і об'єктів; створення умов для організованого туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з додержанням режиму охорони заповідних природних комплексів та об'єктів; проведення наукових досліджень природних комплексів та їх змін в умовах рекреаційного використання, розробка наукових рекомендацій з питань охорони навколишнього природного середовища та ефективного використання природних ресурсів; проведення екологічної освітньо-виховної роботи.

Згідно зі статтею 21 Закону України "Про природно-заповідний фонд", на території національних природних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей встановлюється диференційований режим щодо їх охорони, відтворення та використання згідно з функційним зонуванням. Саме згадану норму закону зазвичай порушують. Так, наприклад, постановою Кабінету Міністрів України № 841 "Про надання земельних ділянок у постійне користування" від 20.06.2006 у 2006 році 27 гектарів регіонального ландшафтного парку "Гранітно-степове Побужжя" (сьогодні НПП "Бузький Гард" [2]) було передано в постійне користування НАЕК "Енергоатом", як наслідок, унікальну територію – середовище існування рідкісних червонокнижних видів флори та фауни – було затоплено водами Олександрівського водосховища. Хоча згадану постанову і бу-

ло скасовано в подальшому, проте затоплену територію вже невідворотно втрачено назавжди.

Підбиваючи підсумки, можна констатувати що чинна нормативна база фактично забезпечує регулювання суспільних відносин у сфері природокористування, проте самі вимоги та відповідальність за їх порушення недостатньо окреслені і, часто, потребують конкретизації та, на нашу думку, більш жорсткої відповідальності за порушення вимог. Сьогодні Україна має найменшу площу природного біорізноманіття на одну людину (0,35 га), а її заповідна площа в 2,5 раза менша, ніж середня заповідна площа Європи. При цьому на землях природно-заповідного фонду зберігається близько 75% всього біотичного розмаїття України [3]. Саме тому, охорона та функціонування об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема НПП, має величезне значення вже тепер.

Література:

1. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.92.– № 2456-ХІІ // Відомості Верховної Ради України.– 1992.– № 34.– ст. 502; 1993.– № 10.– ст. 76; 1993.– № 26.– Ст. 227; Урядовий кур'єр – 2000.– 19 січня.
2. Про надання земельних ділянок у постійне користування : Постанова Кабінету Міністрів України від 20 червня 2006 року № 841 // Офіційний вісник України.– 2006.– № 25.– Ст. 1824.
3. Шеляг-Сосонко Ю.Р. Збереження і невиснажливе використання біорізноманіття України : стан та перспективи / Ю.Р. Шеляг-Сосонко, Д.В. Дубина, Л.П. Макаренко, Я.І. Мовчан та ін.– К. : Хімджест, 2003.– 248 с.